

KİMYƏVİ ELEMENTLƏRİN DÖVRI SİSTEMİ

1 IA 11A																	18 VIIIA 8A							
1 H 1.008																							2 He 4.003	
3 Li 6.941	4 Be 9.012											5 B 10.811	6 C 12.011	7 N 14.007	8 O 15.999	9 F 18.998	10 Ne 20.180							
11 Na 22.990	12 Mg 24.305	3 IIIB 3B	4 IVB 4B	5 VB 5B	6 VIB 6B	7 VIIB 7B	8	9 VIII 8	10	11 IB 1B	12 IIB 2B	13 Al 26.982	14 Si 28.086	15 P 30.974	16 S 32.066	17 Cl 35.453	18 Ar 39.948							
19 K 39.098	20 Ca 40.078	21 Sc 44.956	22 Ti 47.88	23 V 50.942	24 Cr 51.996	25 Mn 54.938	26 Fe 55.933	27 Co 58.933	28 Ni 58.693	29 Cu 63.546	30 Zn 65.39	31 Ga 69.732	32 Ge 72.61	33 As 74.922	34 Se 78.09	35 Br 79.904	36 Kr 84.80							
37 Rb 84.468	38 Sr 87.62	39 Y 88.906	40 Zr 91.224	41 Nb 92.906	42 Mo 95.94	43 Tc 98.907	44 Ru 101.07	45 Rh 102.906	46 Pd 106.42	47 Ag 107.868	48 Cd 112.411	49 In 114.818	50 Sn 118.71	51 Sb 121.760	52 Te 127.6	53 I 126.904	54 Xe 131.29							
55 Cs 132.905	56 Ba 137.327	57-71	72 Hf 178.49	73 Ta 180.948	74 W 183.85	75 Re 186.207	76 Os 190.23	77 Ir 192.22	78 Pt 195.08	79 Au 196.967	80 Hg 200.59	81 Tl 204.383	82 Pb 207.2	83 Bi 208.980	84 Po [208.982]	85 At 209.987	86 Rn 222.018							
87 Fr 223.020	88 Ra 226.025	89-103	104 Rf [261]	105 Db [262]	106 Sg [266]	107 Bh [264]	108 Hs [269]	109 Mt [268]	110 Ds [269]	111 Rg [272]	112 Cn [277]	113 Uut [289]	114 Fl [289]	115 Uup [289]	116 Lv [298]	117 Uus [298]	118 Uuo [298]							
		Lantanoidlar		57 La 138.906	58 Ce 140.115	59 Pr 140.908	60 Nd 144.24	61 Pm 144.913	62 Sm 150.36	63 Eu 151.966	64 Gd 157.25	65 Tb 158.925	66 Dy 162.50	67 Ho 164.930	68 Er 167.26	69 Tm 168.934	70 Yb 173.04	71 Lu 174.967						
		Aktinoidlar		89 Ac 227.028	90 Th 232.038	91 Pa 231.036	92 U 238.029	93 Np 237.048	94 Pu 244.064	95 Am 243.061	96 Cm 247.070	97 Bk 247.070	98 Cf 251.080	99 Es [254]	100 Fm 257.095	101 Md 258.1	102 No 259.101	103 Lr [262]						

1. ${}_{24}\text{X}$ atomu ilə bağlı aşağıdakılardan hansı yanlıştır?

- A) Spin kvant ədədi (m_s) $+\frac{1}{2}$ olan ən çox 15 elektronu var.
- B) Fərqli oksidləşmə dərəcəsinə sahib olan birləşmələri vardır.
- C) Valent elektronları s və d orbitallarında yerləşir.
- D) Elektron konfigurasiyası $4s^1$ ilə bitir.
- E) X^{2+} ionunun elektron konfigurasiyası $4s^03d^4$ ilə bitir.

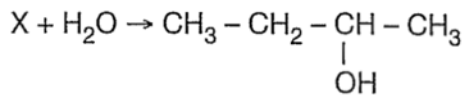
2. H_2O molekulu üçün aşağıdakı ifadələrdən hansı düzgündür?

- A) Mərkəzi atom H-dir.
- B) 2 ədəd polyar kovalent rabitəsi var.
- C) Molekul quruluşu xəttidir.
- D) O atomu sp hibridləşmə halındadır.
- E) O atomunda rabitə əmələ gətirməmiş bir elektron cütü var.

3. $4\text{X}_{(q)} \Leftrightarrow 2\text{Y}_{(q)} + 4\text{Z}_{(q)}$ reaksiyasının tarazlıq sabiti 32-dirsə, eyni temperaturda hansı reaksiyanın tarazlıq sabiti $\frac{\sqrt{2}}{8}$ olar?

- A) $\text{Y}_{(q)} + 2\text{Z}_{(q)} \Leftrightarrow 2\text{X}_{(q)}$
- B) $2\text{Y}_{(q)} + 4\text{Z}_{(q)} \Leftrightarrow 4\text{X}_{(q)}$
- C) $\text{Y}_{(q)} + 4\text{Z}_{(q)} \Leftrightarrow 4\text{X}_{(q)}$
- D) $2\text{X}_{(q)} \Leftrightarrow \text{Y}_{(q)} + 2\text{Z}_{(q)}$
- E) $4\text{Y}_{(q)} + 8\text{Z}_{(q)} \Leftrightarrow 8\text{X}_{(q)}$

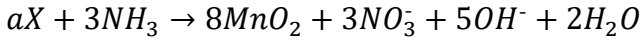
4.

Yuxarıdakı reaksiya tənliyinə əsasən X hansı maddə ola bilər?

- A) 2-butin
- B) 2-metilbuten-2
- C) 1-buten
- D) propen
- E) penten-1

5.

Yuxarıdakı oksidləşmə-reduksiya reaksiyasındakı a və X hansı bənddə düzgün göstərilmişdir?

	a	X
A)	8	MnO_4^-
B)	8	MnO_4
C)	8	MnO_3^{2-}
D)	10	MnO_4^-
E)	5	MnO_4^-

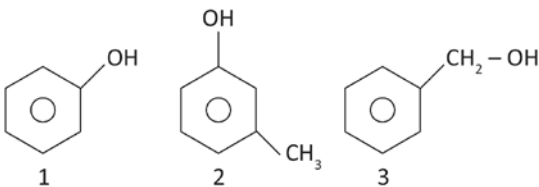
6.

Saf bərk maddə	T (°C)	ρ (q/sm ³)
X	20	1.4
Y	20	0.6
Z	25	1.2

Cədvəldə eyni təzyiqdə temperatur və sıxlıqları verilən, bərk halda olan X, Y və Z maddələri üçün aşağıdakı mülahizələrdən hansılar düzgün ola bilər?

- I. X, Y və Z fərqli maddələrdir.
  - II. X və Z eyni, Y isə fərqli maddədir.
  - III. X, Y və Z eyni maddələrdir.
- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III   D) I və II   E) I, II və III

7.

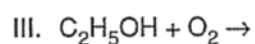
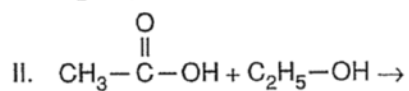
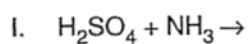
Yuxarıda verilən birləşmələrlə bağlı aşağıda verilən mülahizələrdən hansılar doğrudur?

- I. 3-cü birləşmə benzil spirtidir.
  - II. 2-ci birləşmə m-metil fenoldur.
  - III. Hər 3 birləşmə spirtidir.
- A) Yalnız III   B) I və II   C) I və III   D) II və III   E) I, II və III

8. C_9H_{12} formullu benzol törəmələrinin sayı hansı variantda düzgün verilmişdir?

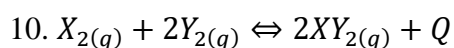
- A) 5
- B) 6
- C) 7
- D) 8
- E) 9

9.

Yuxarıda verilən reaksiyalardan hansında su əmələ gəlməz?

- A) II və III   B) I və III   C) Yalnız III   D) Yalnız II   E) Yalnız I

Sabit həcmli qabda olan yuxarıdakı tarazlıq sisteminə edilən aşağıdakı təsirlər $XY_{2(g)}$ qatılığını necə dəyişər?

I. Temperaturun yüksəldilməsi

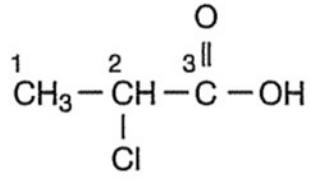
II. $Y_{2(g)}$ əlavə edilməsi

I təsir

II təsir

- A) Artar   Artar
- B) Azalar   Dəyişməz
- C) Dəyişməz   Artar
- D) Azalar   Azalar
- E) Azalar   Artar

11.

Yuxarıdakı molekulda nömrələnmiş karbon atomları hansı oksidləşmə dərəcəsinə malikdir?

	I	II	III
A)	-3	0	+3
B)	-3	+1	+3
C)	-3	-1	+3
D)	+3	0	-3
E)	-3	+2	+3

12. Sirkə turşusunun etil efirinin izomeri olan birləşmə aşağıdakılardan hansıdır?

- A) C₂H₅OH
- B) C₂H₅COOH
- C) C₃H₇COOH
- D) C₄H₉COOH
- E) CH₃COOCH₃

13. Heksan (C₆H₁₂) qeyri-polyar həlledicidir. Buna əsasən, heksanda aşağıdakı birləşmələrin artan həllolma ardıcılığı hansı bənddə düzgün verilmişdir?

- I. C₂H₅OH
  - II. C₃H₈
  - III. NaCl
- A) I, II, III   B) II, III, I   C) I, III, II   D) III, I, II   E) II, I, III

14. 1.25 M qatılıqlı qlükozanın ($C_6H_{12}O_6$) suda 200 mL məhluluna ($\rho=1$ q/mL) 50 mL su əlavə olunarsa, alınan məhlulda qlükozanın kütlə payını %-lə hesablayın. $M_r(C_6H_{12}O_6) = 180$ q/mol
A) 12   B) 18   C) 22   D) 25   E) 28

15. 100 mL-də 4.9 qram H_2SO_4 saxlayan məhlul üçün aşağıdakı mülahizələrdən hansılar yanlıştır? (H_2SO_4 -ün SO_4^{2-} – ə tam dissosiasiya etdiyini fərz edin)

- I. SO_4^{2-} ionunun qatılığı 1 M-dır.
- II. H^+ ionunun qatılığı 1M-dır.
- III. H_2SO_4 qatılığı 0.5 M-dır.

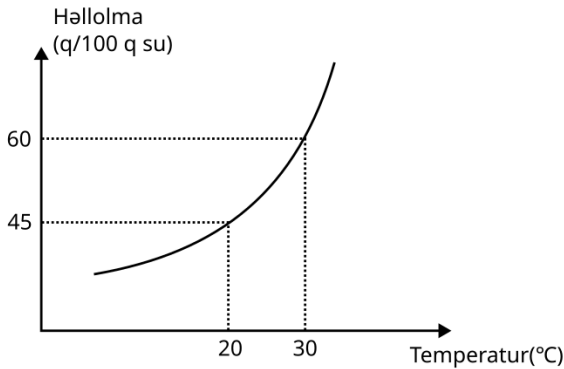
A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III   D) I və III   E) II və III

16. Kütlə payı 49% olan 400 qram H_2SO_4 məhlulu su əlavə edilərək 4 L-ə tamamlanır. Alınan məhlulda H^+ ionlarının qatılığı neçə molyardır?

(H_2SO_4 -ün SO_4^{2-} – ə tam dissosiasiya etdiyini fərz edin)

A) 1.0   B) 0.8   C) 0.5   D) 0.4   E) 0.25

17.

Duzun suda həllolmasının temperaturdan asılılığı yuxarıdakı kimidir. 30 °C temperaturda duzun kütlə payı 10% olan 300 qram məhlul hazırlanır. Bu məhlula

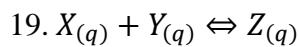
- I. Eyni temperaturda 122 qram duz əlavə etmək
- II. 20 °C -yə soyutmaq
- III. Eyni temperaturda 230 qram su buxarlandırmaq

əməliyyatlarından hansılar ayrı-ayrılıqda edilərsə məhlulda çöküntü əldə olunar?

A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III   D) I və III   E) II və III

18. 0.2 mol qliserinin artıq miqdarda Na metalı ilə reaksiyasından alınan hidrogen qazı normal şəraitdə neçə litr həcm tutar?

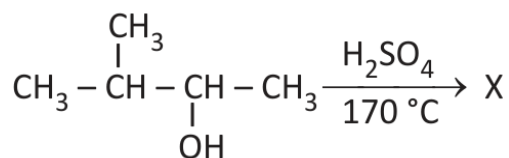
- A) 2.24   B) 4.48   C) 6.72   D) 44.8   E) 67.2

reaksiyasının tarazlıq sabiti $K=4$ -dür. 1 litr sabit həcmli qaba 4 mol $X_{(q)}$, 3 mol $Z_{(q)}$ və 2 mol $Y_{(q)}$ maddələri əlavə edilir. Buna əsasən, aşağıdakılardan hansı yanlıştır?

- A) Sistem tarazlıqda deyil.
B) Reaksiya Z-in alınması istiqamətində gedir.
C) Tarazlıq əmələ gəldikdə $Z_{(q)}$ qatılığı 3 M-dan çoxdur.
D) Tarazlıqda qabdakı ümumi mol sayı 9-dan azdır.
E) Tarazlıqda əldə olunan $X_{(q)}$ qatılığı 4 M-dan çox olar.

20.

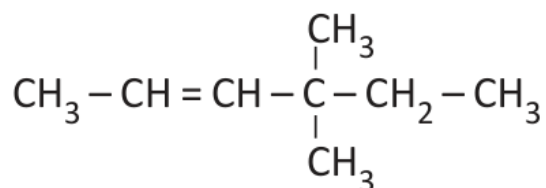
Yuxarıdakı reaksiyada əsas məhsul olan X birləşməsi ilə bağlı aşağıdakı ifadələrdən hansılar yanlıştır?

- I.   Beynəlxalq nomenklatura ilə adı 3-metilbuten-1-dir.
II.   Həndəsi izomerləri vardır.
III.   Tsiklopentan ilə siniflərarası izomerdir.
- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III   D) I və II   E) II və III

21. Almaz və qrafit ilə bağlı verilən mülahizələrdən hansılar doğrudur?

- I.   Karbon elementinin izotoplarıdır.
II.   Onların reaktivlikləri fərqlidir.
III.   Başqa bir elementlə əmələ gətirdikləri birləşmələrin formulları fərqlidir.
- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I və II   D) II və III   E) I, II və III

22.

Yuxarıda verilən birləşmənin Beynəlxalq nomenklatura ilə adını təyin edin.

- A) 4,4-dimetilheksen-2
- B) 3,3-dimetilheksen-4
- C) 4-etil-4-metilpenten-2
- D) 2-etil-2-metilpenten-3
- E) 4,4-dimetilheksen-4

23. Aşağıdakı birləşmələrdən hansında Mn atomunun oksidləşmə dərəcəsi ən yüksəkdir?

- A) H_2MnO_4
- B) HMnO_4
- C) Mn_2O_3
- D) MnO_2
- E) MnO

24. 50 qram saf dəmir havada yandırıldıqdan sonra kütləsi 58 qram olarsa, ilkin dəmirin kütləcə neçə %-i oksidləşmişdir?

- A) 74
- B) 42
- C) 28
- D) 25
- E) 14

25.

$\text{H}-\text{C}\equiv\text{C}-\text{H}$ qazının $\text{H}_2(\text{q})$ ilə reaksiyasından əmələ gələn doymamış birləşmə ilə bağlı aşağıdakı ifadələrdən hansılar doğrudur?

- I. C atomları sp^2 hibridləşmə halındadır.
- II. Asetilenə nəzərən rabitə bucağı daha azdır.
- III. Asetilenə nəzərən siqma rabitə sayı daha azdır.

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I və II
- D) II və III
- E) I, II və III